

Bird & Bird

Zákon o hromadném občanském řízení soudním

Právní novinky

červenec 2024

Zákon o hromadném občanském řízení soudním

- Od **1. července 2024** vstoupil v **účinnost** nový zákon č. 179/2024 Sb., o hromadném občanském řízení soudním, („**zákon o hromadném řízení**“).
- Lze podle něj projednat **spory, které vznikly po 24. listopadu 2020**.
- Účelem tohoto zákona je souhrnně a komplexně upravit **hromadné uplatňování nároků spotřebitelů a mikropodniků** vzniklých z jedné protiprávní činnosti podnikatele tak, aby o nich bylo rozhodnuto v jediném soudním řízení.
- Přispívá tak k posílení ochrany spotřebitelů v České republice.
- Implementuje **směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828** ze dne 25. listopadu 2020 o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů.

Kdo je oprávněn nárok uplatnit?

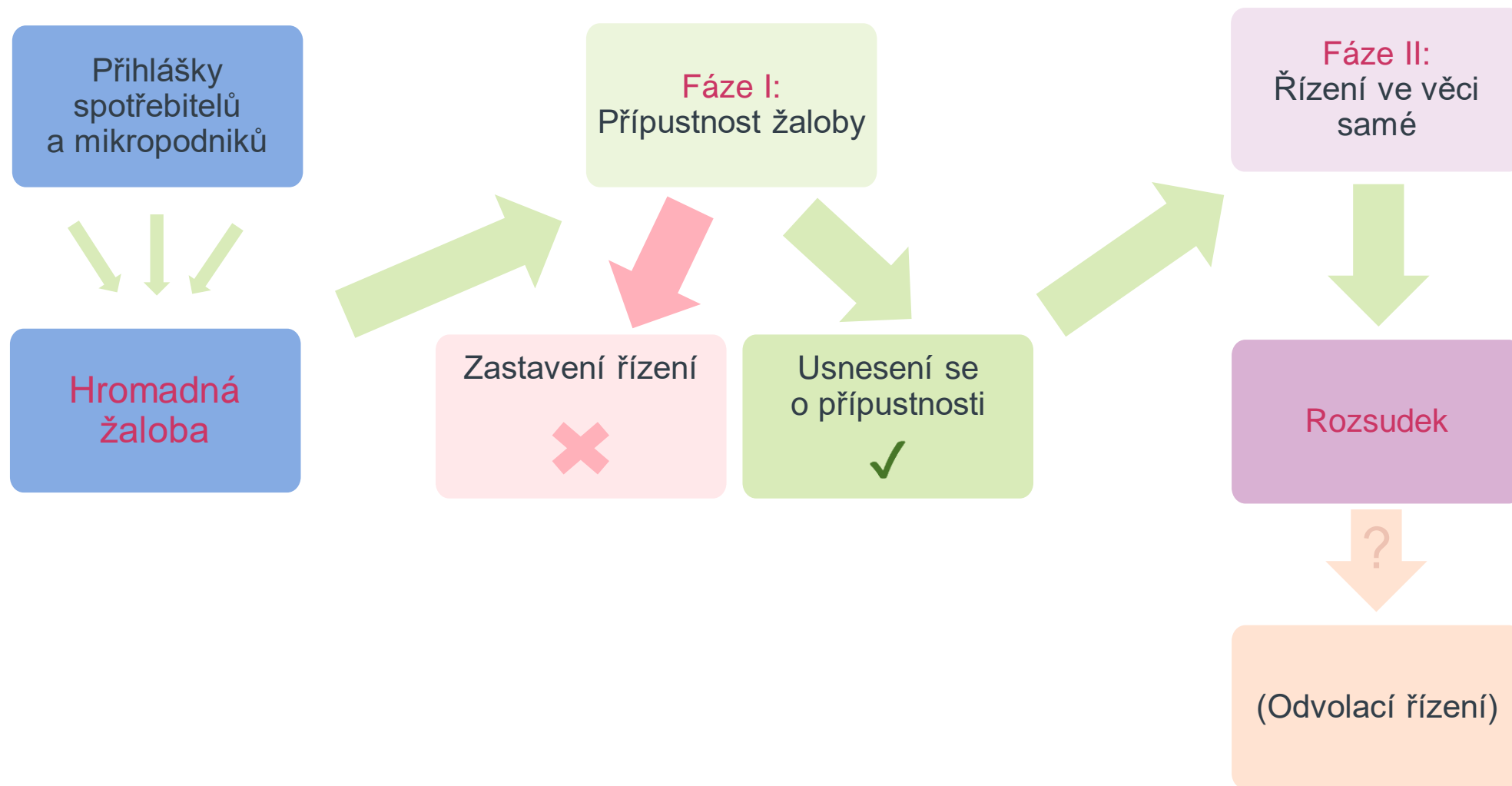
- Zákon o hromadném řízení zavádí tzv. **opt-in formu** hromadných řízení.
- To znamená, že se spotřebitel či mikropodnik musí sám **aktivně přihlásit**, a to prostřednictvím přihlášky podané u tzv. oprávněné osoby.
- Žalobcem tedy nejsou jednotliví členové skupiny, ale je jím právě **oprávněná osoba** – nezávislá nezisková organizace, která působí v oblasti ochrany spotřebitelů a splňuje další podmínky podle zákona o ochraně spotřebitele.
- Žalobce vystupuje v řízení vlastním jménem v zájmu zúčastněných členů skupiny.
- Členové skupiny sami účastníky řízení nejsou a v řízení mají pouze omezená procesní práva (např. vzít svoji přihlášku zpět, vyjádřit se k předmětu nebo průběhu řízení, právo na informace, právo podávat námitky proti návrhu smíru nebo právo vyjádřit se k podání odvolání).

Jak a kde lze nároky vymáhat?

- Hromadné řízení lze vést pouze **na návrh žalobce**, který zastupuje skupinu alespoň 10 osob, jejichž oprávněné zájmy jsou založeny na podobném skutkovém a právním základu.
- Nároků se lze domáhat **jak žalobou na plnění, tak určovací žalobou**.
- Žaloba nesmí být podána v zneužívajícím úmyslu a nesmí být financována třetí osobou, která je konkurentem žalovaného, je na něm závislá nebo její vliv na žalobce působí ohrožení zájmů skupiny.
- Žalobce musí být v hromadném řízení **zastoupen advokátem**.
- K projednání žaloby je v prvním stupni **příslušný Městský soud v Praze**.

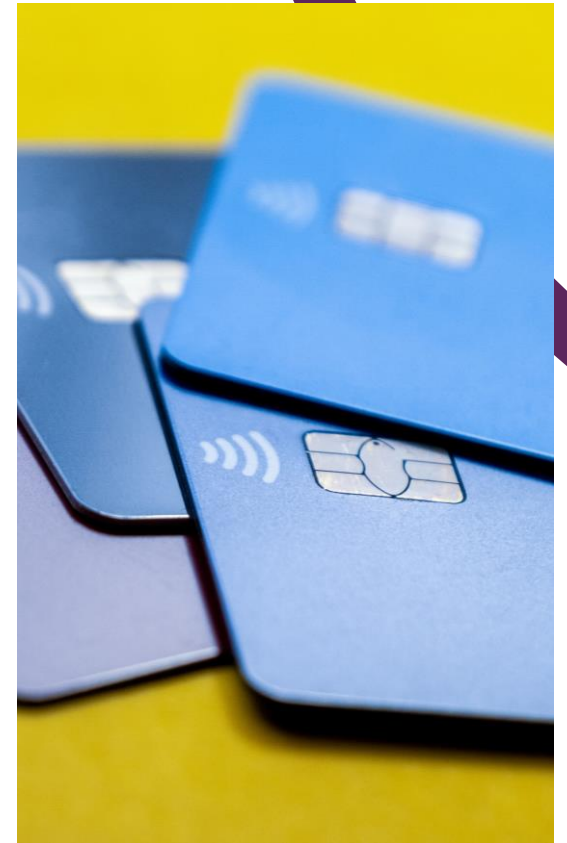

Jak hromadné řízení probíhá?

Financování hromadného řízení a odměna žalobce

- **Hromadné řízení** je založené na principu výlučného **financování žalobcem**.
- **Náklady hromadného řízení** zásadně nesou účastníci řízení – žalující nezisková organizace nebo žalovaný podnikatel.
- **Členové skupiny** (spotřebitelé či mikropodniky) tedy **nesou žádné riziko** neúspěchu ve věci.
- Výjimkou jsou případy, kdy by zúčastnění členové skupiny tyto náklady způsobili svým vlastním zaviněným jednáním. V takovém případě může soud uložit povinnost náhrady nákladů řízení i členovi skupiny.
- V případě úspěchu ve věci má žalobce **nárok na odměnu**.
- Ta musí být určena v přiměřené výši vzhledem k očekávané složitosti a délce hromadného řízení.
- **Odměna** však nesmí přesáhnout 16 % z přisouzeného plnění nebo 2,5 mil. Kč, byla-li stanovena paušálně.

Uveřejňování údajů o hromadných řízeních

- Zákon o hromadném řízení zřizuje **rejstřík hromadných řízení**.
- **Údaje a písemnosti** uveřejněné v rejstříku hromadných řízení jsou **veřejně přístupné** a každý má právo se s nimi seznámit. Cílem je:
 - transparentnost a širší povědomí o hromadných řízeních,
 - posílení jednotného rozhodování v obdobných případech, zvýšení předvídatelnosti rozhodování soudů a podpora legitimního očekávání.
- **Povinnost uveřejňovat určité skutečnosti má i žalobce.**
 - Např. oznámení o zahájení hromadného řízení ve věci samé i s odkazem na rejstřík hromadných řízení.
 - Je povinen informace o hromadném řízení uveřejňovat vždy také i na svých internetových stránkách.

Co nová právní úprava přinese v praxi?

- Zákon o hromadném řízení zavádí do českého právního řádu dosud neznámý **institut kolektivního řízení**.
- Přináší tak nejen spotřebitelům možnost vymáhat své podobné nároky u soudu společně prostřednictvím **jedné hromadné žaloby**.
- Nově přijatá úprava má za cíl zajistit přístup k soudu i těm poškozeným, kteří by své bagatelní nároky sami neuplatňovali, protože se jim to z ekonomického hlediska nevyplatí.
- Koncentrace těchto nároků v jednom hromadném řízení a zveřejnění výsledného rozsudku může mít v důsledku na podnikatele citelný vliv a má vést k **vytvoření určitého nástroje prevence**, který odradí nepoctivé podnikatele od nekalých praktik.

Srovnání právní úpravy hromadných řízení
v různých zemích Evropy

„Na Slovensku či v Maďarsku platí zákon o hromadných žalobách už přibližně rok. Ani v jednom případě ale institut hromadných žalob dosud není příliš využíván. Český zákon je pro spotřebitele příznivější, protože od nich nevyžaduje velkou aktivitu, ani žádnou platbu předem. Uvidíme, zda to u nás povede k širšímu využívání hromadných žalob“

říká Vojtěch Chloupek, partner pražské kanceláře Bird & Bird.

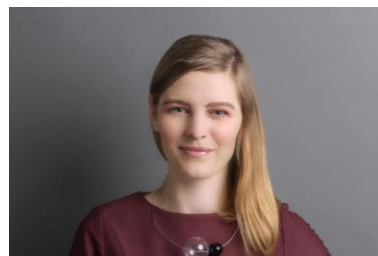
Máte dotazy?

Vojtěch Chloupek

Partner

vojtech.chloupek@twobirds.com

Michaela Růžková

Associate

michaela.ruzkova@twobirds.com

Martina Waliczková

Associate

martina.waliczkova@twobirds.com

Kristina Kůdelíková

Associate

kristina.kudelikova@twobirds.com

twobirds.com

Abu Dhabí • Amsterdam • Bratislava • Brusel • Budapešť • Casablanca • Dubaj • Dublin • Düsseldorf • Frankfurt • Haag
• Hamburk • Helsinky • Hongkong • Kodaň • Londýn • Lyon • Madrid • Milán • Mnichov • Peking • Paříž
• Praha • Řím • San Francisco • Šanghaj • Singapur • Stockholm • Sydney • Šen-čen • Varšava

Technicko-právní nebo odborné informace uvedené v tomto dokumentu mají pouze orientační hodnotu a nelze je považovat za odbornou radu. Konkrétní právní případy vždy konzultujte s odborným právním poradcem. Bird & Bird nenesu za uvedené informace žádnou právní odpovědnost.

Tento dokument je důvěrný. Autorská práva vztahující se k tomuto dokumentu a jeho obsahu náleží společnosti Bird & Bird, pokud není uvedeno jinak. Žádná část tohoto dokumentu nesmí být publikována, distribuována, vyřata, znovu použita nebo reprodukována v jakékoliv materiální podobě.

Bird & Bird je mezinárodní advokátní kancelář zahrnující Bird & Bird LLP, její pobočky a přidružená zastoupení.

Bird & Bird LLP je komanditní společnost, registrovaná v Anglii a Walesu pod registračním číslem OC340318 a je regulovaná SRA (Solicitor Regulation Authority of England and Wales). Jejím sídlem a místem podnikání je 12 New Fetter Lane, Londýn, EC4A1JP. Seznam členů skupiny Bird & Bird LLP a nečlenů, kteří jsou jmenovanými partnery a údaje o jejich příslušné odborné kvalifikaci, jsou k dispozici k nahlédnutí na této adrese.